

fra forskellige verdenshjørner i en eventuel ny krig, jo flere vil jo nå igennem.«

Det var faktisk klogt sagt, men det er jo lige præcis det skrækscenario, udenrigsministeren dengang opregnede, som nu er virkelighed. USA har entydigt opsagt aftalen til udløb den 13. juni i år, og dermed er vi i dag i den situation, der med udenrigsministerens ord fra dengang betyder forringet sikkerhed i Europa og risiko for flere raketter fra forskellige verdenshjørner, først og fremmest Asien.

Og hvorfor nu det? Jo, angiveligt for at imødegå trusler fra slyngelstater, selv om ingen forestiller sig, at det er det virkelige argument. Hvorfor skulle en stat udsætte sig selv for garanteret ødelæggelse, når der er langt mere sofistikerede metoder som bakteriologiske eller kemiske våben? En af erfaringerne fra den 11. september er vel netop, at terroren ikke sætter afsender på, og at den i øvrigt udformes på en måde, ingen havde forventet.

Jeg er overbevist om, at beslutningen om at opsigte traktaten har en ganske anden baggrund, nemlig at Bush-administrationen efter den kolde krigs afslutning ser sig selv som stærk nok til at vikle sig fri af alle internationale aftaler og ser internationale aftaler som en forhindring for, at USA kan agere, som det vil. Vi har set det i forholdet til FN, vi har set det med klimaaftaler, og vi har ikke mindst set det på det sikkerhedspolitiske område, både med hensyn til ikkespredningsaftaler, forbud mod prøvesprængninger osv. Vi er efter SF's opfattelse på vej mod en situation, hvor øget spænding, større modsætningsforhold og et nyt kaprustningsamokløb truer vores fælles fremtid i en negativ spiral, der er den mest truende i mange år. Det er sådanne negative skridt, der bringer denne verden på katastrofekurs.

Den danske regering har valgt en udenrigspolitisk linje, hvor den lægger sig helt op ad de amerikanske synspunkter, men der er også et andet Amerika, der er dybt bekymret over udviklingen, senest gengivet i en artikel i Washington Post i går, som jeg skal vende tilbage til. Netop her kunne Danmark og EU-landene ved en fælles optræden gøre en forskel, og Danmark har som et lille land en oplagt interesse i et aftalesystem, der bibeholdes.

Kl. 10.05

Jeg ser med spænding hen til regeringens besvarelse af forespørgslen.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Det er rigtigt, som hr. Willy Søvndal sagde, at USA den 30. december 2001 ensidigt opsagde ABM-traktaten med de foreskrevne 6 måneders varsel, dvs. til den 30. juni 2002.

Opsigelsen var kulminationen på intensive og seriøse drøftelser mellem USA og Rusland om en mulig revision af traktaten. For USA var det nødvendigt enten at få revideret eller at opsigte traktaten for at muliggøre fortsat udvikling af det missilforsvar, som USA har besluttet sig for, og først da det stod klart, at det ikke ville lykkes for USA at opnå enighed med Rusland om en revision eller fælles opsigelse af traktaten, skred USA til sin ensidige opsigelse. Det bør i den forbindelse understreges, at USA hele tiden har fastholdt, at man ikke ønskede at overtræde traktaten, og det er jo også derfor, man opsigte den.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at de politiske omstændigheder, hvorunder ABM-traktaten i 1972 blev underskrevet, er radikalt ændret. Rationalet bag ABM-traktaten afspejlede den kolde krigs terrorbalance, baseret på en politik, som er blevet kaldt »MAD – Mutual Assured Destruction«, det vil sige, at udviklede den ene part et effektivt nationalt missilforsvar, ville modparten blive tvunget til at opruste for at bibeholde sin afskrækkelseskapacitet, hvilket uundgåeligt ville føre til en ny oprustningsspiral.

ABM-traktaten bygger på og fastholder i realiteten den såkaldte MAD-doktrins logik, fordi man besluttede at blotte sig for den anden parts gengældelse for at undgå denne optrapning af våbenmængderne. Denne logik er forældet og ude af trit med verden, som den ser ud i dag. Verden er ikke bipolar, den kolde krig er forbi. Rusland og USA er ikke længere fjender. Begge parter har udtrykt ønske om at forandre de bilaterale relationer og har også forandret dem. De ønsker ikke længere et forhold baseret på en nuklear terrorbalance eller MAD-doktrinen.

Det centrale i forholdet mellem USA og Rusland skal ikke være muligheden for samtidig at kunne lægge hinanden øde. USA og Rusland ønsker begge et forhold baseret på fælles ansvar, fælles interesser og værdier som demokrati og frihandel, og det er naturligvis et ønske, som regeringen deler.

For Rusland kom USA's ensidige opsigelse af ABM-traktaten ikke som en overraskelse, og reaktionen fra Moskva var derfor også afdæmpet.